

ÖĞRETMEN ADAYLARININ GELENEKSEL MÜZİK TÜRLERİNE İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

The Examining Of Teacher Candidates' Perception Of Turkish Folk and Traditional Turkish Art Music Through Metaphors

DOI NO: 10.5578/AMRJ.8905

Mehtap AYDINER UYGUN¹

(*)

Özet

Bu çalışma öğretmen adaylarının Türk halk ve geleneksel Türk sanat müziklerine ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışma grubu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Fen Bilgisi (%20,37), Matematik (%6,25), Müzik (%15,05), Resim-İş (%8,33), Sınıf (%13,43), Sosyal (%14,35) ve Türkçe Eğitimi (%22,22) Ana Bilim Dallarında öğrenim görmekte olan 432 öğrencidir. Çalışmanın verileri katılımcıların geleneksel müzik türlerine ilişkin sahip oldukları metaforlarını ortaya koymak amacıyla "Türk halk müziği... gibidir. Çünkü ..." ve "Geleneksel Türk sanat müziği... gibidir. Çünkü ..." ifadelerini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Çalışma sonucunda katılımcıların Türk halk müziğine ilişkin 67 adet ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin 78 adet metafor ürettikleri tespit edilmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek Türk halk müziğine ilişkin metaforlar 12, geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin metaforlar da 13 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Çalışmada Türk halk müziğine ait kavramsal kategorilerden kültürel bir unsur, sürekliliği sağlayan bir unsur, tanımlayıcı bir unsur, temel bir unsur, aidiyet hissi oluşturan bir unsur ile temsil edici bir unsur kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu belirlenmiştir. Geleneksel Türk sanat müziğine ait kavramsal kategorilerden de huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur, geçmişi anımsatan bir unsur, değerli bir unsur, sanatsal özellikleri tanımlayan bir unsur ile olgun insana hitap eden bir unsur kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Müzik Türleri, Metaforlar.

Abstract

The purpose of this study is to examine teacher candidates' understanding of Turkish folk and traditional Turkish art music through metaphors. The sample group of the study is the 432 students who are studying in the Science (%20,37), Mathematics (%6,25), Music (%15,05), Painting-Work (%8,33), Classroom (%13,43), Social (%14,35) and Turkish Education (%22,22) in Niğde University Education Faculty in the autumn semester of 2014 - 2015 school year. Collecting data of the study were asked to complete the prompt "Turkish folk music is like...because..." and "Traditional Turkish art music is like... because...". According to the results overall, teacher candidates produced 67 metaphors of Turkish folk music and 78 metaphors about traditional Turkish art music. Based on these metaphors about Turkish folk music 12 conceptual categories and about traditional Turkish art music 13 conceptual categories were identified. In the study, it is determined that cultural elements, an element that provides continuity, a descriptive component, a fundamental part, an element

¹ Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, maydiner@nigde.edu.tr

(*) Bu makale 5-8 Kasım 2015 tarihleri arasında, Afyonkarahisar'da düzenlenen "90. Yıl Müzik Kongresi" adlı kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

creates a sense of belonging and representative feature category of Turkish folk music belonging to the conceptual categories are most participants found. It is also found that peace, happiness and health-giving element, an element reminiscent of the past, a precious commodity, an element that define the artistic features and an element appeal to mature people of Traditional Turkish Arts in the conceptual categories are most participants found.

Key Words: Traditional Music Genres, Metaphors.

GİRİŞ

Metafor bir kavram, olgu, durum, olay, nesne ya da varlıkla ilgili düşüncelerin başka bir kavram, olgu, durum, olay, nesne ya da varlıkla benzerlik kurularak açıklanmasıdır. “Metafor ile açıklık getirilmek istenilen kavram, onunla bir yönden benzerliği olan başka bir kavramla açıklanmaya çalışılır. Böylece bir metafor, parçalarının toplamından daha büyük bir anlam oluşturur” (Çelikten, 2005: 270; Akt. Bayram, 2010: 11). Metaforların farklı işlevleri vardır. Bu işlevlere göre: “Metaforun kastettiği anlam, belirli bir dereceye kadar bağlamı değiştirebilir. Metaforların anlam değerleri, gerçek anlam değerlerinden yoğundur. Metaforlar, göreceli anlam değerleri taşırlar. Metaforlar, karakteri ve kültürü tanımada araç olarak kullanılabilirler. Metaforlar, farklı bilim dallarında veri toplama aracı olarak kullanılabilirler” (Booth, 2003: 14; Akt. Girmen, 2007: 11-12).

Metafor, bahsedilen işlevleriyle müzik araştırmalarında da dikkat çekici bir unsur haline gelmiştir. Metafor, müzik alan yazınında yer alan çalışmalarda genel olarak üç farklı tipte karşımıza çıkmaktadır. Birinci tip çalışmalarda müzik eserlerindeki metaforik anlatım ele alınmıştır. Bu çalışmalar, müziğin bir iletişim şekli ve iletişim aracı olduğu hususlarında temellenmiştir. Buna göre, müzik eserlerinin kendine özgü bir dili vardır. Bu bakımdan tıpkı bir metin gibi algılanabilir. Eserlerde ana anlamın yanı sıra var olan yan anlamlar metaforik anlatımları oluşturur. Bahsedilen çalışmalarda kastedilen müzik eserleri sözsüz müzik eserleridir (Zangwill, 2007; Zangwill 2014; Zbikowski, 2008). Bazı çalışmalarda ise sözlü müzik eserlerindeki metaforik anlatımın incelendiği görülmektedir (Mustan Dönmez ve Karaburun, 2013). İkinci tip çalışmalar müzikal ifadenin oluşturulması ve geliştirilmesinde bir öğretim aracı olarak metaforun kullanılmasıyla ilgilidir (Schippers, 2006; Woody, 2002; Woody, 2004). Bazı çalışmalarda ise metafor müzik, müzik dersi gibi kavramlara ilişkin algıların belirlenmesinde temel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır (Babacan, 2014; Umuzdaş ve Umuzdaş, 2013).

Bu çalışmada da metafor, bireylerin kavramlara ilişkin algılarının belirlenmesinde temel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Morgan’a (1998: 14, Akt. Saban, 2008: 460) göre “Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen *bir düşünce biçimi ve bir görme biçimidir.*” “Bu yönüyle de bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araçtır” (Saban, 2008: 460). Başka bir deyişle metaforlar, bireylerin soyut kavramlara ilişkin algılarını somut kavramlarla yer değiştirerek açıklamalarına olanak tanıyan güçlü ifade araçlarıdır. Bu bakımdan bu çalışmada öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin algılarının, metaforlar yoluyla somut kavramlara dönüştürülerek açıklanabileceği düşünülmüştür. Bu çalışma öğretmen adaylarının Türk halk ve geleneksel Türk sanat

müziklerine ilişkin metaforlarını ortaya çıkarma amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu ana amaç çerçevesinde çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

- Öğretmen adaylarının geleneksel müzik türlerine ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

Yöntem

Çalışma grubu 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Fen Bilgisi (n=88, %20,37), Matematik (n=27, %6,25), Müzik (n=65, %15,05), Resim-İş (n=36, %8,33), Sınıf (n=58, %13,43), Sosyal (n=62, %14,35) ve Türkçe (n=96, %22,22) Eğitimi Ana Bilim Dallarında öğrenim görmekte olan 432 öğrencidir. Çalışma grubunun %69,68'i (n=301) kız, %30,32'si (n=131) ise erkek öğrencidir. Öğrencilerin %22,69'u (n=98) 1. sınıfta, %25,23'ü (n=109) 2. sınıfta, %27,08'i (n=117) 3. sınıfta ve %25'i (n=108) 4. sınıfta öğrenim görmektedirler.

Bu çalışmanın verileri katılımcıların geleneksel müzik türlerine ilişkin sahip oldukları metaforlarını ortaya koymak amacıyla "Türk halk müziği... gibidir. Çünkü ..." ve "Geleneksel Türk sanat müziği... gibidir. Çünkü ..." ifadelerini tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Katılımcılardan bu kavramlarla ilgili bir metafor aracılığıyla düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Bu çalışmada "gibi" kavramı metaforun konusu ile kaynağı arasındaki bağın kurulmasına yardımcı olmak için kullanılmıştır. Çünkü kavramıyla da katılımcıların ürettikleri metaforlara mantıksal bir dayanak oluşturmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar ilk aşamada geçerli olup olmama durumuna göre ayıklanmış ve 432 katılımcının metaforlarının geçerli olduğu tespit edilmiştir. Geçerli metaforlar alfabetik sıra ile dizilmiş ve kategori geliştirme aşamasına geçilmiştir. Üretilen metaforlar ortak özellikleri bakımından irdelenerek kategoriler oluşturulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde, Türk halk müziği ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımları tablolar halinde sunulmakta ve her bir kategorinin özellikleri, katılımcılar tarafından üretilen örnek metaforlarla desteklenerek açıklanmaktadır. Örnek metaforların yanında yer alan parantez içi açıklamalarda sırasıyla öğrencinin öğrenim gördüğü anabilim dalı, sınıfı ve cinsiyetine ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Türk Halk Müziği Metaforlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen adayları; Türk halk müziği kavramına ilişkin 67 adet metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından 12 kavramsal kategori

altında toplanmıştır. Tablo 1’de bu metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Türk Halk Müziğine İlişkin Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımları

Kategoriler (n=12)	f	Metaforlar (n=67)	f
<i>Kültürel bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	82	<i>Anahtar 2, ayna 76, fotoğraf 1, pusula 3</i>	4
<i>Sürekliliği sağlayan bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	71	<i>Çınar ağacı 5, miras 5, soy 1, tarih 44, tarihi eser 3, zaman makinesi 13</i>	6
<i>Tanımlayıcı bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	62	<i>Anadolu insanı 35, içimizden biri 18, kimlik belgesi 7, otobiyografi 2</i>	4
<i>Kaynak olan ve temel oluşturan bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	47	<i>Atalarımız 10, benlik 1, binanın temeli 1, büyüklerimiz 2, dede 3, ekmek 6, iskelet 1, kalp 3, konuştuğumuz dil 1, maya 4, öz 13, su 2</i>	12
<i>Aidiyet hissi oluşturan bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	31	<i>Ev 18, memleket 5, vatan 8</i>	3
<i>Temsil edici bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	28	<i>Halkın sesi 26, hayat 2</i>	2
<i>Karakteristik özellikleri ve zenginlikleri içeren bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	22	<i>Aşure 1, bahçe 1, coğrafya 4, düşünce yapıları 1, geleneksel giysiler 1, nar 1, parfüm 1, türlü yemeği 1, yemek kültürü 5, yöresel tatlar 2, yöresel yemekler 4</i>	11
<i>Birleştirici bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	21	<i>Bayram 2, dostluk 5, halay 1, ip 6, köprü 3, sevgi 1, tutkal 1, Türk kahvesi 2</i>	8
<i>Değerli bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	21	<i>Altın 8, anne baba sözü 7, antika eşya 1, hazine 2, pırlanta 1, şarap 2</i>	6
<i>Geleneği yaşatan bir unsur</i>	17	<i>Toprak 17</i>	1

<i>olarak Türk halk müziği</i>			
<i>Öğüt verici bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	17	<i>Atasözü 10, bilge yaşlı insan 2, öğüt 1, hikâye 4</i>	4
<i>Anadolu topraklarına ve insanlarına özgü bir unsur olarak Türk halk müziği</i>	13	<i>Buğday 1, çiftçi 1, köy insanı 1, köy yaşantısı 5, organik ürün 3, yemeği ellerimizle yemek 2</i>	6

Kategori 1: Kültürel Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 82 katılımcı ve 4 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor aynadır (f=76). Bu kategoriyi oluşturan metaforların özelliklerinden katılımcılar tarafından en sık vurgulanan özelliğe göre **Türk halk müziği Anadolu kültürünü yansıtır**. Örneğin; “*Türk halk müziği ayna gibidir. Çünkü bize yansıttığı şey Anadolu insanının kültürüdür. Anadolu insanının maddi manevi değerlerini aynı bir ayna gibi bize yansıtır*” (Türkçe, 2, K). Bir diğer özellik **Türk halk müziğinin kültürel değerlere işaret etmesidir**. Katılımcılar tarafından bu özellik pusula (f=3) metaforuyla bağlantı kurularak açıklanmıştır. Örneğin; “*Türk halk müziği pusula gibidir. Çünkü Türk halk müziği de pusulanın daima kuzeyi gösterdiği gibi toplumun kültürel değerlerini gösterir. Bu pusulaya bakarak yönümüzü şaşırılmaz ve kültürel değerlerimizin neler olduğunu öğreniriz. Ne olduğunu bildiğimiz şeyleri ise daha iyi koruyabiliriz*” (Fen, 3, E).

Kategori 2: Sürekliliği Sağlayan Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 71 katılımcı ve 6 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor tarihtir (f=44). Bu metaforu zaman makinesi (f=13), çınar ağacı (f=5) ve miras (f=5) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların katılımcılar tarafından en sık vurgulanan özelliğine göre **Türk halk müziği geçmişten günümüze günümüzden de geleceğe sürekliliği sağlayan bir unsurdur. Bu sürekliliği belgelere dayalı olarak sağlar**. Örneğin; “*Türk halk müziği tarih gibidir. Çünkü Türk halk müziği geçmişte yaşanmış olayları günümüze günümüzde yaşananları ise geleceğe aktarır. Tarih belgelere dayalıdır. Türk halk müziğinin belgeleri ise türkülerdir*” (Sınıf, 1, E). Bir diğer özelliğe göre **Türk halk müziği zaman ve mekân farkı gözetmeksizin Anadolu insanının yaşanmışlıklarını anlatan bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği zaman makinesi gibidir. Çünkü bir türkü dinlerken geçmiş bir zamana daha önce bulunmadığımız bir mekâna yolculuk ederiz*” (Türkçe, 1, K). Bir diğer özellik **Türk halk müziğinin köklü bir unsur** olduğudur. Örneğin; “*Türk halk müziği çınar ağacı gibidir. Çünkü çınar ağacı gibi köklüdür. Bu kökler geçmişe bağlıdır. Gövdesi günümüzü temsil eder. Dalları ise geleceğe uzanır*” (Türkçe, 1, E).

Kategori 3: Tanımlayıcı Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 62 katılımcı ve 4 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor Anadolu insanıdır (f=35). Bu metaforu içimizden biri (f=18) ve kimlik belgesi (f=7) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların en belirgin özelliğine göre **Türk halk müziği Anadolu insanını tanımlayan bir unsurdur**. Örneğin; *“Türk halk müziği Anadolu insanı gibidir. Çünkü Anadolu insanının yaşantısını anlatır”* (Matematik, 1, K). Bir başka örneğe göre *“Türk halk müziği içimizden biri gibidir. Çünkü içten, samimidir. Yapmacıklığı yoktur. Nasılsa öyledir”* (Fen, 4, K). Bir örneğe göre de; *“Türk halk müziği kimlik belgesi gibidir. Çünkü Türk halk müziği aynı bir kimlik belgesi gibi toplumun özelliklerini açıklar”* (Matematik, 2, K).

Kategori 4: Temel Oluşturan Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 47 katılımcı ve 12 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor özdür (f=13). Bu metaforu atalarımız (f=10), ekmek (f=6) ve maya (f=4) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların özelliklerinden katılımcılar tarafından en sık vurgulanan özelliğe göre **Türk halk müziği toplumun temelini oluşturan ve toplumu şekillendiren bir unsurdur**. Örneğin; *“Türk halk müziği öz gibidir. Çünkü toplum bu öze göre şekillenir. Kaynağını bu özden alır. Özünü bilmeyen kendini bilmez”* (Resim, 2, E) Bir başka örneğe göre; *“Türk halk müziği maya gibidir. Bu maya toplumu şekillendirir”* (Sosyal, 3, K). Bir başka örnekte *“Türk halk müziği atalarımız gibidir. Çünkü atalarımız gibi toplumumuzun temelini oluşturur”* (Müzik, 1, K). Bir örneğe göre ise *“Türk halk müziği ekmek gibidir. Ekmek her öğün yemeğin olmazsa olmazıdır. Türk halk müziği de toplumun olmazsa olmazıdır. Müziği olmayan toplum yaşantısını sürdüremez”* (Müzik, 3, E).

Kategori 5: Aidiyet Hissi Oluşturan Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 31 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor evdir (f=18). Bu metaforu vatan (f=8) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği aidiyet hissi oluşturan bir unsurdur**. Örneğin; *“Türk halk müziği ev gibidir. Çünkü ev gibi bizi sarar sarmalar, rahatlık ve güven içinde hissettirir”* (Fen, 3, K). Bir başka örneğe göre ise *“Türk halk müziği vatan gibidir. Çünkü vatan ait olduğumuz yerdir. Türk halk müziği bizi ait olduğumuz yerde hissettirir”* (Sosyal, 4, E).

Kategori 6: Temsil Edici Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 28 katılımcı ve 2 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor halkın sesidir (f=26). Bu metaforu hayat (f=2) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği temsil edici bir unsurdur**. Örneğin; *“Türk halk müziği halkın sesi gibidir. Çünkü halkın acısını ve sevincini insanlığa duyurur”*

(Türkçe, 4, E). Başka bir örnekte “*Türk halk müziği hayat gibidir. Çünkü hayatta acı tatlı ne varsa Türk halk müziğinde dile gelmiştir*” (Fen, 1, K).

Kategori 7: Karakteristik Özellikleri ve Zenginlikleri İçeren Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 22 katılımcı ve 11 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor yemek kültürüdür (f=5). Bu metaforu coğrafya (f=4), yöresel yemekler (f=4) ve yöresel tatlar (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği karakteristik özellikleri ve zenginlikleri içeren bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği yemek kültürü gibidir. Çünkü her bölgeye göre farklı özellikler gösterir. Bu özellikler Türk halk müziğinin zenginlikleridir*” (Müzik, 4, K). Bir başka örnekte “*Türk halk müziği coğrafya gibidir. Çünkü Türkiye'nin coğrafyası gibi her bölgeye göre farklı özellikleri içinde barındıran bir bütündür*”(Türkçe, 4, K).

Kategori 8: Birleştirici Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 21 katılımcı ve 8 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor iptir (f=6). Bu metaforu dostluk (f=5) ve köprü (f=3) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği birleştirici bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği ip gibidir. Çünkü insanların gönüllerini birbirine bağlar.*” (Sınıf, 4, K) Bir başka örneğe göre “*Türk halk müziği köprü gibidir. Çünkü Anadolu insanları arasında bağ kurar*” (Sosyal, 3, K).

Kategori 9: Değerli Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 21 katılımcı ve 6 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor altındır (f=8). Bu metaforu anne baba sözü (f=7) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği değerli bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği altın gibidir. Çünkü değeri zaman geçse de azalmaz*” (Türkçe, 4, K). Katılımcılar tarafından üretilen bir başka metaforda ise **bu değer genç yaşlarda anlaşılmadığına** dikkat çekilmiştir. Buna göre “*Türk halk müziği anne baba sözü gibidir. Çünkü değeri genç yaşlarda fark edilmez. Ancak yaş ilerledikçe değerinin farkına varılır*” (Fen, 2, K).

Kategori 10: Gelenekleri Yaşatan Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriyi toplamda 17 katılımcı ve 1 metafor temsil etmektedir. Bu metafor topraktır (f=17). Bu kategorideki toprak metaforuyla vurgulanan özelliğe göre **Türk halk müziği gelenekleri taşıyan ve yaşatan bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği toprak gibidir. Çünkü toplumun geleneklerini aynı bir toprak gibi büyütüp yaşatır*” (Sosyal, 3, K).

Kategori 11: Öğüt Verici Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriye toplamda 17 katılımcı ve 4 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor atasözüdür (f=10). Bu metaforu hikâye (f=4) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği öğüt verici bir unsurdur**. Örneğin; “*Türk halk müziği atasözü gibidir. Çünkü Türk halk müziği insanların yaşanmışlıklarından ortaya çıkmıştır. Bu yaşanmışlıklar bizim için ibret alınması gereken sözler gibidir*” (Türkçe, 3, K).

Kategori 12: Anadolu İnsanlarına ve Topraklarına Özgü Bir Unsur Olarak Türk Halk Müziği

Bu kategoriye toplamda 13 katılımcı ve 6 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor köy yaşantısıdır (f=5). Bu metaforu organik ürün (f=3) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **Türk halk müziği Anadolu insanlarına ve topraklarına özgüdür**. Örneğin; “*Türk halk müziği köy yaşantısı gibidir. Çünkü doğaldır. Anadolu’ya özgüdür*” (Müzik, 4, E). Bir başka örnekte “*Türk halk müziği organik ürün gibidir. Çünkü bu topraklarda yetişen ürünler gibi doğaldır. Kendine has bir tadı vardır*” (Sınıf, 4, K).

Geleneksel Türk Sanat Müziği Metaforlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen adayları; Geleneksel Türk sanat müziği kavramına ilişkin 78 adet metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından 13 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Tablo 2’de bu metaforların kavramsal kategorilere göre dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Geleneksel Türk Sanat Müziğine İlişkin Metaforların Kavramsal Kategorilere Göre Dağılımları

Kategoriler (n=13)	f	Metaforlar (n=78)	f
Huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği	130	Anne sesi 3, antidepresan 2, dinlenme tesisi 1, gökyüzünü seyretmek 1, gül bahçesinde oturmak 2, güzel söz duymak 2, ilaç 7, kitap okumak 1, masaj 4, melisa çayı 1, ney sesi 2, ninni 11, ruhun gıdası 4, sabun 2, sahilde yürüyüş yapmak 10, sallanan sandalyede oturmak 1, su sesi 35, terapi 6, uyku 31, yemyeşil doğayı seyretmek 4	20

<i>Geçmişin izlerini taşıyan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	53	<i>Anı 2, anı defteri 5, fotoğraf albümü 19, gaz lambası 1, miras 1, müze 2, siyah beyaz film 17, siyah beyaz fotoğraf 1, siyah beyaz televizyon 5</i>	9
<i>Değerli bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	49	<i>Altın 16, antika eşya 16, elmas 2, eski kitap 1, Kaşıkçı Elması 2, mücevher 1, şarap 10, telkari 1</i>	8
<i>Sanatsal özellikleri tanımlayan ve yansıtan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	49	<i>Anahtar 4, güneş 38, heykel 1, sanat kimliği 3, vitrin 3</i>	5
<i>Olgun insana hitap eden bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	40	<i>Ağır başlı insan 6, bedene büyük gelen giysi 7, kaplumbağa 13, sebze yemeği 1, yaşlı insan 13.</i>	5
<i>İletişimi sağlayan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	32	<i>Aşkın dile gelişi 4, çevirmen 1, divan şiiri 7, dolaylı söz 6, dolambaçlı yol 3, iç dünyanın dile gelişi 1, özlemin dile gelişi 4, peygamber 1, sevgiliye sitem 4, Türkçe dersi 1</i>	10
<i>Estetik bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	26	<i>Kadın 6, kuğu 19, ten 1</i>	3
<i>Saygınlık duyulan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	14	<i>Asil insan 2, beyefendi 8, hanımefendi 1, müdür 1, takım elbise 2</i>	5
<i>Aidiyet hissi oluşturan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	11	<i>Ev 11</i>	1
<i>Öğüt verici bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	9	<i>Büyüklerimiz 9</i>	1
<i>Birleştirici bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	7	<i>Aile 2, akraba 1, akrabalık ilişkileri 2, sınıf arkadaşı 1, Türk kahvesi 1</i>	5

<i>Sanattaki ustalığın göstergesi olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	7	<i>Olgun meyve 1, Usta 5, uzman işi 1</i>	3
<i>Zenginlikleri bünyesinde toplayan bir unsur olarak geleneksel Türk sanat müziği</i>	5	<i>Limon çiçeği 1, okyanus 3, Osmanlı Devleti 1</i>	3

Kategori 1: Huzur, Mutluluk ve Sağlık Verici Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 130 katılımcı ve 20 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor su sesidir (f=35). Bu metaforu uyku (f=31), ninni (f=11), sahilde yürüyüş yapmak (f=10) ve ilaç (f=7) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsurdur**. Örneğin; “*Geleneksel Türk sanat müziği su sesi gibidir. Çünkü ruha huzur verir*” (Matematik, 1, K). Bir başka örneğe göre; “*Geleneksel Türk sanat müziği sahilde yürüyüş yapmak gibidir. Çünkü mutluluk verir.*” (Müzik, 3, K) Bir başka örnekte ise “*Geleneksel Türk sanat müziği ilaç gibidir. Çünkü ruhu tedavi eder*” (Müzik, 1, K).

Kategori 2: Geçmiş Anımsatan Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 53 katılımcı ve 9 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor fotoğraf albümüdür (f=19). Bu metaforu siyah beyaz film (f=17), siyah beyaz televizyon (f=5) ve anı defteri (f=5) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği geçmiş anımsatan bir unsurdur**. Örneğin; “*Geleneksel Türk sanat müziği fotoğraf albümü gibidir. Çünkü geleneksel Türk sanat müziği dinlediğimizde geçmiş anılarımızı hatırlarız*” (Türkçe, 4, E).

Kategori 3: Değerli Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 49 katılımcı ve 8 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metaforlar altın (f=16) ve antika eşyadır (f=16). Bu metaforları şarap (f=10) metaforu takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği değerli bir unsurdur. Bu değer zaman geçse de azalmaz**. Örneğin; “*Geleneksel Türk sanat müziği antika eşya gibidir. Çünkü değeri zaman geçtikçe artar*” (Sınıf, 1, K).

Kategori 4: Sanatsal Özellikleri Yansıtan ve Tanımlayan Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriyi toplamda 49 katılımcı ve 5 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor güneştir (f=38). Bu metaforu anahtar (f=4), sanat kimliği (f=3) ve vitrin (f=3) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği sanatsal özellikleri yansıtan ve tanımlayan bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği güneş gibidir. Çünkü sanatımıza tıpkı bir güneş gibi doğar. Özelliklerini tıpkı bir güneş gibi aydınlatır”* (Müzik, 4, K). Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği sanat kimliği gibidir. Çünkü müziğimizin özelliklerini tanıtır ve açıklar”* (Sosyal, 3, K).

Kategori 5: Olgun İnsana Hitap Eden Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriyi toplamda 40 katılımcı ve 5 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metaforlar kaplumbağa (f=13) ve yaşlı insandır (f=13). Bu metaforları bedene büyük gelen giysi (f=7) ve ağır başlı insan (f=6) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği olgun insanı yansıtan ve olgun insana hitap eden bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği kaplumbağa gibidir. Çünkü ağır tempoludur. Bu tempo genç insanın yaşantısına uymaz”* (Resim, 1, K). Bir başka örneğe göre *“Geleneksel Türk sanat müziği yaşlı insan gibidir. Çünkü görmüş geçirmiş belli bir olgunluğa ermiştir. Bu da müziğe yansımıştır. Yaşanmışlıkların ağırlığı bu müzikte hissedilir”* (Türkçe, 2, K). Bir örnekte ise *“Geleneksel Türk sanat müziği bedene büyük gelen bir elbise gibidir. Çünkü çok güzel de olsa taşınmaz gençliğimize büyük gelir”* (Fen, 4, K).

Kategori 6: İletişimi Sağlayan Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriyi toplamda 32 katılımcı ve 10 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor divan şiiridir (f=7). Bu metaforu dolaylı söz (f=6), aşkın dile gelişi (f=4), özlemin dile gelişi (f=4) ve sevgiliye sitem (f=3) metaforları takip etmektedir. Bu kategorideki dikkat çekici bir metafor ise peygamberdir (f=1). Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği iletişimi sağlayan bir unsurdur. Bu iletişimin dili süslemeli ve ağıdalıdır**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği divan şiiri gibidir. Çünkü süslü ve ağıdalı bir dile sahiptir”* (Müzik, 3, K). Bir başka örnekte *“Geleneksel Türk sanat müziği dolaylı söz gibidir. Çünkü anlatılmak istenen doğrudan açıklanmaz. Dolaylı imalı sözler kullanılır”* (Türkçe, 3, K). Bir başka vurgulanan özellik **geleneksel Türk sanat müziğinin sevilene duyulan duyguları en iyi şekilde dile getirdiğidir**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği aşkın dile gelişi gibidir. Çünkü sevgiliye duyulan aşk en iyi bu müzikle ifade edilir.”* (Sosyal, 4, K) Bir başka örnekte **geleneksel Türk sanat müziğinin iletişimi sağlarken sahip olduğu güce** dikkat çekilmiştir. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği peygamber*

gibidir. Çünkü kul ile Allah arasında dahi iletişimi sağlayabilecek güçtedir” (Müzik, 4, E).

Kategori 7: Estetik Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 26 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor kuğudur (f=19). Bu metaforu kadın (f=6) ve ten (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği estetik bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği kuğu gibidir. Çünkü zariftir” (Fen, 2, K)*. Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği kadın gibidir. Çünkü kadın gibi naif ve kırılıgandır” (Müzik, 3, E)*.

Kategori 8: Saygınlık Duyulan Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 14 katılımcı ve 5 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor beyefendidir (f=8). Bu metaforu asil insan (f=2) ve takım elbise (f=2) metaforları takip etmektedir. Bu kategoride dikkat çekici bir metafor ise müdür’dür (f=1). Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği saygınlık duyulan bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği beyefendi gibidir. Çünkü saygınlık uyandırır” (Fen, 2, K)*. Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği takım elbise gibidir. Çünkü duyulduğu ortama saygınlık katar” (Sosyal, 4, E)*. Bir diğer örnekte bu saygınlık esprili bir üslupla açıklanmıştır. Buna göre *“Geleneksel Türk sanat müziği müdür gibidir. Çünkü makamı vardır” (Resim, 2, K)*.

Kategori 9: Aidiyet Hissi Oluşturan Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 11 katılımcı ve 1 metafor temsil etmektedir. Bu metafor evdir (f=11). Bu metaforla vurgulanan özelliğe göre **geleneksel Türk sanat müziği aidiyet hissi oluşturan bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği ev gibidir. Çünkü bu müzikle içine sevgi dolar. Kendini evindeymiş gibi rahat hissedersin” (Resim, 2, K)*.

Kategori 10: Öğüt Verici Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 9 katılımcı ve 1 metafor temsil etmektedir. Bu metafor büyüklerimizdir (f=9). Bu metaforda vurgulanan özelliğe göre **geleneksel Türk sanat müziği öğüt verici bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği büyüklerimiz gibidir. Çünkü tecrübeler müziğe yansır. Müzikle nasihat edilir” (Resim, 2, K)*.

Kategori 11: Birleştirici Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 7 katılımcı ve 5 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metaforlar aile (f=2) ve akrabalık ilişkileridir (f=2). Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği birleştirici bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği aile gibidir. Çünkü birbirimizle bağlarımızı kuvvetlendirir”* (Müzik, 3, E). Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği akrabalık ilişkileri gibidir. Çünkü sevsek de sevmesek de beğensek de beğenmesek de akrabalarımızı dışlayamayacağımız gibi geleneksel Türk sanat müziğini de belirli bir ölçüde sahipleniriz. Bu bizi birbirimize bağlar”* (Müzik, 3, E).

Kategori 12: Sanattaki Ustalığın Göstergesi Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 7 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor ustadır (f=5). Bu metaforu olgun meyve (f=1) ve uzman işi (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği sanattaki ustalığın göstergesidir**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği usta gibidir. Çünkü bu müziği yapabilmek maharet ister”* (Türkçe, 3, K). Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği olgun meyve gibidir. Çünkü sanatımızın en güzel, en başarılı örneklerini içerir”* (Sınıf, 2, K).

Kategori 13: Zenginlikleri İçeren Bir Unsur Olarak Geleneksel Türk Sanat Müziği

Bu kategoriye toplamda 5 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor okyanustur (f=3). Bu metaforu limon çiçeği (f=1) ve Osmanlı Devleti (f=1) metaforları takip etmektedir. Bu kategoriye oluşturan metaforların ortak özelliklerine göre **geleneksel Türk sanat müziği zenginlikleri içeren bir unsurdur**. Örneğin; *“Geleneksel Türk sanat müziği okyanus gibidir. Çünkü pek çok sayıda eser üretilmiştir”* (Müzik, 4, K). Başka bir örneğe göre; *“Geleneksel Türk sanat müziği limon çiçeği gibidir. Çünkü limon çiçeğinin her mevsimde çiçek açması gibi geçmişten günümüze her dönemde seçkin eserler verilmiştir”* (Resim, 2, E).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlarına göre:

Müzik öğretmeni adaylarının Türk halk müziğine ilişkin 67 adet ve geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin 78 adet metafor ürettiği belirlenmiştir. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenerek Türk halk müziğine ilişkin metaforlar 12, geleneksel Türk sanat müziğine ilişkin metaforlar da 13 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Çalışmada her iki müzik türünde ortak olan kategorilerin: Aidiyet hissi oluşturan bir unsur, değerli bir unsur ve öğüt verici bir

unsur kategorileri olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç geleneksel müzik türlerine ilişkin metaforların toplumsal anlam değerleri taşıdığına işaret etmektedir. Bu bakımdan toplum bireylerinin müziklerine yükledikleri anlam değerlerinin açıklanmasında, metaforların büyük ölçüde belirleyici olduğu söylenebilir. Her iki müzik türünde ortak olan kategorilerden “aidiyet hissi oluşturan bir unsur” kategorisine, müzik ve ortam ilişkisiyle bağlantı kurularak da açıklık getirilebilir. “Bireyler, müziğin tanıdık olması sonucunda, dinlenen ortama karşı da yakınlık kurarlar. Kurulan bu ilişki sonucunda ortam artık bireyler için herhangi bir tehdit içermez” (Bozkır, 2009:12). Buradan hareketle; “geleneksel müzik türlerinin toplum bireyleri için ev, vatan, memleket gibi tanıdık ortamları çağrıştırmasının, bu müziklerle kuvvetli bağların oluşturulmasına etken olduğu” söylenebilir.

Çalışmada Türk halk müziğine ait kavramsal kategorilerden kültürel bir unsur (f=82), sürekliliği sağlayan bir unsur (f=71), tanımlayıcı bir unsur (f=62), temel bir unsur (f=47), aidiyet hissi oluşturan bir unsur (f=31) ile temsil edici bir unsur (f=28) kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu belirlenmiştir. Geleneksel Türk sanat müziğinde ise huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur (f=130), geçmişi anımsatan bir unsur (f=53), değerli bir unsur (f=49), sanatsal özellikleri tanımlayan bir unsur (f=49) ile olgun insana hitap eden bir unsur (f=40) kategorilerinin en fazla katılımcının bulunduğu kategoriler olduğu tespit edilmiştir.

Bahsedilen kategorilere göre katılımcıların Türk halk müziğini kültürü yansıtan bir unsur, Anadolu insanını tanımlayan bir kimlik gibi algılanmakta olduğu, toplumun olmazsa olmazı olarak gördüğü, bu müzikte tıpkı vatan gibi aidiyet hissini bulduğu ve üyesi olduğu halkın sesini bu müzikte işittiği algısına sahip olduğu söylenebilir. Yine bu kategorilere göre katılımcıların geleneksel Türk sanat müziğini daha çok huzur, mutluluk ve sağlık verici bir unsur olarak algılamakta olduğu anlaşılmaktadır. Bu algı, geleneksel Türk sanat müziğinin geçmişten günümüze ruhsal durumun iyileştirilmesinde ve ruhsal hastalıkların tedavisinde bir araç olarak görülmesi ve kullanılması durumuyla da örtüşmektedir. Katılımcıların bu müziği geçmişi anımsatan bir unsur olarak görmesi fotoğraf albümü, siyah beyaz film, siyah beyaz televizyon, siyah beyaz fotoğraf metaforlarıyla özdeşirmesinde ise geçmiş dönem Türk sinemasında bu müzik türüne ilişkin örneklerin sıkça kullanılmasının etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu dönem sinemasındaki film adlarının kimi zaman bu müzik türündeki şarkının adını alabildiği bilinmektedir. Bu durumda katılımcı bu müzik türündeki şarkının geri planındaki hikâyeyi de anımsıyor olabilir. Diğer bir kategoriye göre katılımcılar, geleneksel Türk sanat müziğini değerli bir unsur olarak görmektedirler. Katılımcılar aynı zamanda bu değer zamanla kavrandığı algısına da sahiptirler. Bu sonuç geleneksel Türk sanat müziğinin olgun insana hitap eden bir unsur olduğu kategorisiyle de desteklenmektedir. Buna göre katılımcıların geleneksel Türk sanat müziğinin değerli olduğunu düşündüğü ancak gençliklerinin yaşam ritimleriyle bu müzik türünün örtüşmediği algısına sahip oldukları söylenebilir. Bu algı müzik dinleme tercihi, müzik beğenisi gibi çalışmalarda yaş değişkeninin araştırılmasını destekler niteliktedir.

Çalışma sonucunda Türk halk müziği kavramına ilişkin olarak 10 ve üzeri katılımcı tarafından üretilen metafor imgelerinin: Ayna (f=76), tarih (f=44), Anadolu insanı (f=35), halkın sesi (f=26), ev (f=18), içimizden biri (f=18), toprak (f=17), öz (f=13), zaman makinesi (13), atalarımız (f=10) ve atasözü (f=10) olduğu belirlenmiştir. Geleneksel Türk sanat müziği kavramına ilişkin olarak 10 ve üzeri

katılımcı tarafından üretilen metafor imgelerinin ise: Güneş (f=38), su sesi (f=35), uyku (f=31), fotoğraf albümü (f=19), kuğu (f=19), siyah beyaz film (f=17), altın (f=16), antika eşya (f=16), kaplumbağa (f=13), yaşlı insan (f=13), ev (f=11), ninni (f=11), sahilde yürüyüş yapmak (f=10) ve şarap (f=10) olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; “ev” her iki müzik türüne ilişkin üretilen ortak metafor imgesidir. Katılımcılar tarafından Türk halk müziği samimi doğal insan ya da çalışmada ifade bulan şekliyle Anadolu insanıyla özdeşleştirilirken; geleneksel Türk sanat müziği yaşlı insanla özdeşleştirilmiştir. Geleneksel Türk sanat müziğinde sahilde yürüyüş yapmak gibi eylem metaforları, kaplumbağa ve kuğu gibi hayvan metaforlarının kullanılması dikkat çekici bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler sunulabilir:

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, kişilerin bir müzik türüne ilişkin algılarının açıklanmasında o müziğin farklı bir yönüne vurgu yapan pek çok metaforun bulunduğunu göstermiştir. Kişilerin bu metaforları eğitimciler için bir öğretim aracı ve öğrenciler için de zihinsel algılarını kavramalarını sağlayan bir öğrenme aracı olarak kullanılabilir. Buradaki sonuçlar çerçevesinde elde edilen metaforlar ölçek maddelerine dönüştürülerek müzik türlerine ilişkin algıları ortaya çıkartan ölçekler geliştirilebilir. Üretilen metaforlarla çeşitli değişkenler arasındaki ilişkilerin sorgulandığı yeni çalışmalar yapılabilir. Metafordan kişilerin farklı müzik türlerine ilişkin algılarını belirlemede bir veri toplama aracı olarak faydalanılabilir.

KAYNAKÇA

- Babacan, E. (2014). “AGSL Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi” *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 124-132.
- Bayram, L. (2010). *Polis Koleji Öğrenci, Öğretim Elemanı ve İdari Çalışanlarının Okullarına İlişkin Metaforik Algıları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bozkır, B. (2009). *Profesyonel Müzisyenlerde Müzik Algısı Farklılıkları: Bir Fmrı Çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Girmen, P. (2007). *İlköğretim Öğrencilerinin Konuşma ve Yazma Sürecinde Metaforlardan Yararlanma Durumları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Mustan Dönmez, B. ve Karaburun, D. (2013). “Türk Halk Müziği Sözlerinde Metaforik Anlatım Geleneği”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 8 (4), 1081-1097.
- Saban, A. (2008). “Okula İlişkin Metaforlar”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Schippers, H. (2006). “As If a Little Bird Is Sitting on Your Finger...’: Metaphor As A Key Instrument in Training Professional Musicians”. *International Journal of Music Education*, 24, 209-217.

- Umuzdaş, S. ve Umuzdaş, M. S. (2013). “Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi”. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 10 (1), 719-729.
- Woody, R. H. (2002). “Emotion, Imagery and Metaphor in The Acquisition of Musical Performance Skill”. *Music Education Research*, 4(2), 213-224.
- Woddy, R. H. (2004). “Advanced Music Students’ Use of Imagery and Metaphor-Based Instruction in Generating Expressive Performance”. *ICMPC38 Evanston, IL, USA*, 482-485.
- Zangwill, N. (2007). “Music, Metaphor and Emotion”. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 65 (4), 391-400.
- Zangwill, N. (2014). “Music, Metaphor and Aesthetic Concepts”. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism* 72 (1), 1-11.
- Zbikowski, L. (2008). “Metaphor and Music”. [The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought](#), ed. Raymond W. Gibbs, Jr. Cambridge: Cambridge University Press, 502–524.